

แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ
สร้างสุข ของคณะสงฆ์เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
Guidelines of Public Assistance Administration of The Project of Monastery,
People and State for Happiness Creation of Taling Chan Sangha, Bangkok

¹พระครูสังฆรักษ์สรารักษ์ คำศรี และ ²พระมหาวิโรจน์ ธาระพัฒน์
¹Phrakhrusangkharak Sumran Kumsree and ²Phramaha Viroj Taraput

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
¹Graduate School Buddhist Mahachulalongkornrajavidyalaya University Thailand.
²Mahamakut Buddhist University, Thailand.
E-mail: ¹intawas@gmail.com, ²non2518@hotmail.com

Received April 29, 2024; Revised August 25, 2024; Accepted August 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ 2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ภาควิชาการ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระสังฆาธิการ และประชาชนในเขตตลิ่งชัน จำนวน 15 รูป/คน

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นหนึ่งในงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาสถานที่ให้ร่มเย็น เป็นศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาจิตใจของประชาชน มีแผนการดำเนินงานเป็นระบบและระยะอย่างชัดเจน โดยนำหลักการดำเนินงาน 3-5-7-9 ได้แก่ 3 พันธกิจ 5 ส (สู่สัปปายะ 7) 7 แนวทางการดำเนินงาน และ 9 แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ กระบวนการบริหารมี 8 อย่างประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดหน่วยงาน 3) การจัดตัวบุคคล 4) การอำนวยการ 5) การควบคุมปฏิบัติงาน 6) การประสานงาน 7) การรายงาน 8) การงบประมาณ โดยมีรูปแบบแผนการพัฒนาสาธารณูปการของวัดตามแผนยุทธศาสตร์ แนวทางการบริหารจัดการในเขตตลิ่งชัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย 5 ส โดย ประชาชน ภาครัฐ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัด ส่งเสริมวัดให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นอย่างครอบคลุมทุกวัดในเขตตลิ่งชัน เป็นกลไกการสร้างสายสัมพันธ์ อันมีอุดมการณ์ร่วมกัน ที่จะทำให้เกิดศรัทธาปสาทะในบวรพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข; คณะสงฆ์เขตตลิ่งชัน

Abstract

This article aimed to 1) study the concepts, theories of public assistance administration according to Monastery, People and State for Happiness Creation project of the Sangha, 2) study the administration according to Monastery, People and State for Happiness Creation project of the Sangha in Taling Chan, Bangkok, and 3) study the administration according to Monastery, People and State for Happiness Creation project of the Sangha in Taling Chan, Bangkok. It was qualitative research done by in-depth interview as the key informants included Bhikkhus and people who live in Taling Chan, numbering 15 persons.

The results of the study found that: the public assistance administration according to Monastery, People and State for Happiness Creation project of the Sangha is one of the reforms of Buddhist affairs by focusing on developing a pleasant place as a learning center and the mental development of the people with clear systematic and phased operational plan integrated by applying the 3-5-7-9 operating principle, including 3 missions, 5 ส (to 7 Sappaya), 7 operational guidelines, and 9 area development guidelines, so the administrative process has 8 things, consisting of; 1) planning, 2) unit organizing, 3) human resource management, 4) Administration, 5) operational control, 6) coordination, 7) reporting, 8) budgeting, with a plan for developing the temple's public assistance according to the strategic plan. The guidelines for administration in the Taling Chan are including appointing committee, working meeting group, driving the 5 ส policy including abbot, people, government, by focusing on the temple development as the learning center bring about more concrete results covering every temple in Taling Chan, which is a mechanism for building bonds of cooperation among temples, communities, and the government sector with a common ideology that will create faith in Buddhism.

Keywords: Administration; Project of Monastery, People and State for Happiness Creation; The Sangha in Taling Chan

บทนำ

วัดเป็นสถานที่รวมจิตใจของคนไทยตามคติความเชื่อ วัดยังเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่คนในสมัยก่อน เพราะแต่ก่อนยังไม่มีโรงเรียน ก็เลยใช้วัดเป็นที่ให้ความรู้แก่เด็ก โดยมีพระเป็นผู้อบรมสั่งสอน และวัดยังเป็นที่ชุมนุมของคน เพื่อเป็นที่ประชุมหรือเพื่อเป็นที่ชำระจิตใจของผู้คน นับได้ว่าในสมัยก่อน วัดมีอิทธิพลมากต่อคนไทย จนมาถึงในยุคสมัยปัจจุบัน วัดก็ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยมาช้านาน ซึ่งวัดจะเป็นที่รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าต่างๆ ไว้มากมาย นอกจากนี้ วัดก็ยังเป็นศูนย์รวมความเชื่อต่างๆ ทางไสยศาสตร์ของชาวพุทธ ซึ่งเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล (Damnoen et al., 2021) ในฐานะที่เราเป็นคนไทยเราควรช่วยกันทำนุบำรุงรักษาวัดให้มั่นคงอยู่คู่กับคนไทย เพื่อให้คนไทยได้มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจทั้งในยามทุกข์และยามสุข วัดจึงเปรียบเสมือนแหล่งรวบรวมและสร้างวัฒนธรรม เป็นค่านิยมและความเชื่อที่มีร่วมกันมาอย่างช้านาน สามารถเหนี่ยวใจบุคคล การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน (พระมหาณัฐ สติเว पुलโล และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์, 2565) ซึ่งเป็นระบบที่เกิดขึ้นในสังคมแทบทุกสังคมของคนไทย และกลายเป็นแนวทางในการกำหนดแบบแผนพฤติกรรม บรรทัดฐานของคนไทย วัฒนธรรมจึงเป็นเสมือน

บุคลิกภาพ และจิตวิญญาณของคนในสังคม (Tan & Damnoen, 2020) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และชุมชนเองก็เป็นกำลังสำคัญในการรักษาไว้ ซึ่งเป็นสมบัติของคนไทยไว้ให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม ในความงดงามของวัฒนธรรมของคนไทย (กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา, 2545)

พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของสังคมไทย พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์กลางของความเคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ให้คนไทยประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม นอกจากนี้วัดยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมของชุมชนสร้างความสามัคคีในชุมชน พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ใช้คุณธรรมและสติปัญญาในการดำเนินชีวิต (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เพื่อพัฒนาตนเองและร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม และพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป. อ. ปยุตโต, 2561) นอกจากนี้พระสงฆ์หลายท่านยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำชุมชนพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น วัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชาวไทยได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนา ได้ฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ในปี พ.ศ. 2561 มหาเถรสมาคม ได้เห็นชอบแผนแผนยุทธศาสตร์ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ ซึ่ง “โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข” เป็นหนึ่งในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้วัดเป็นสถานที่สงบร่มเย็น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน นับได้ว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชนหันมาเข้าวัดกันมากขึ้น โดยได้ดำเนินการมาแล้ว 2 ระยะ ในชื่อโครงการวัด สร้างสุข และในปี พ.ศ. 2561 เป็นการดำเนินการระยะที่ 3 ในชื่อ “โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข” ที่เป็นการขยายผลโครงการไปสู่ 1,500 วัดทั่วประเทศ และภายในปี พ.ศ. 2565 มีเป้าหมายขยายผลไปสู่การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ จำนวน 24,000 วัดทั่วประเทศ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาวัดทางด้านกายภาพ ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ นำไปสู่สังคมที่ดีต่อไป

บทความนี้นำเสนอกระบวนการดำเนินงาน บริหารจัดการสาธารณูปการ ตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข คณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข คณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการงานสาธารณูปการ ตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ที่จะนำไปขยายผลในระดับประเทศของคณะกรรมการด้านสาธารณูปการ มหาเถรสมาคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ และ การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 รูป/คน ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) คณะกรรมการกำกับนโยบายประจำเขต จำนวน 3 รูป/คน
- 2) ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ ได้แก่ พระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาสในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 รูป
- 3) ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ได้แก่ พระสงฆ์ และประชาชน จำนวน 7 รูป/คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสร้าง และขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ จากเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2) นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ และกำหนดกรอบแนวทางการวิจัย และนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ให้ครอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- 5) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย
- 6) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การรวบรวมข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยจะใช้นัยสำคัญที่ปรากฏในเอกสารเป็นหลักในการวิเคราะห์ ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการกำกับนโยบายประจำเขต ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ ได้แก่ พระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาสในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ได้แก่ พระสงฆ์ และประชาชน จำนวน 15 รูป/คน ผู้วิจัยจะสรุปนัยและประเด็นสำคัญ โดยเทียบกับเนื้อหาที่สรุปเป็นข้อมูลในเอกสารหลัก
- 2) ผู้วิจัยจะศึกษาเนื้อหาของข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์อย่างละเอียด และบันทึกข้อมูลที่เป็นนัยสำคัญ ก่อนสรุปเป็นข้อมูลของผู้วิจัย
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลผู้วิจัยจะใช้นัยสำคัญของข้อมูลที่ได้อธิบาย และนำเสนอเป็นประเด็นตามกรอบการวิจัย
- 4) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ทั้งจากเอกสาร และภาคสนามมาวิเคราะห์โดยแยกแยะประเด็นที่ศึกษาหาสิ่งที่เหมือนและแตกต่างหรือมีความสัมพันธ์กับองค์ความรู้ ต่อมาก็จะวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาพิจารณาความถูกต้องว่าสามารถตอบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ เพื่อตอบปัญหาวิจัย และสรุปผลการวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.แนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุขของคณะสงฆ์

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารนั้น ประกอบด้วย 8 อย่าง ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดหน่วยงาน 3) การจัดตัวบุคคล 4) การอำนวยการ 5) การควบคุมปฏิบัติงาน 6) การประสานงาน 7) การรายงาน 8) การงบประมาณ โดยมีรูปแบบแผนการพัฒนาศาธารณูปการของวัดตามแผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตาม “โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข” เป็นหนึ่งในงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาสถานที่ให้ร่มเย็น เป็นศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาจิตใจของประชาชน มีแผนการดำเนินงานเป็นระบบและระยะอย่างชัดเจน โดยนำหลักการดำเนินงาน 3-5-7-9 ได้แก่ 3 พันธกิจ 5 ส (สู่สัปปายะ 7) 7 แนวทางการดำเนินงาน และ 9 แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ เพื่อที่จะยังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นอย่างครอบคลุมทุกวัดทั่วประเทศหัวใจของโครงการนี้ คือ กลไกการสร้างสายสัมพันธ์ความร่วมมือร่วมใจกันของวัด ชุมชน และภาคเครือข่ายในท้องถิ่น ด้วยอุดมการณ์ร่วมกัน คือ ศรัทธาปสาทะในบวรพระพุทธศาสนา

2. การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาศาธารณูปการของวัดตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดีของประเทศในอนาคตการบริหารคุณภาพวัดด้วยกิจกรรม เป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารคุณภาพที่จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในบริเวณวัดเกิดความสะอาดเรียบร้อยภายในวัด ถูกสุขลักษณะ ทำให้พระภิกษุสงฆ์และประชาชนที่มาร่วมกิจกรรมเชิงพุทธได้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะสร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนที่มีต่อวัดอีกด้วย กลยุทธ์การบริหารวัดกิจกรรม เป็นกลยุทธ์อีกวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ ประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของวัดให้วัดมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง ผสานกลไกกลประชารัฐในการขับเคลื่อน โดยการนำทุกภาคส่วนมาร่วมกันพัฒนาวัด เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน นำไปสู่โครงการวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วเห็นผลเร็วและชัดเจน นอกจากนั้นกิจกรรม 5 ส จะเป็นพื้นฐานในการนำวิธีการบริหารใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในอนาคตต่อไป ดำเนินการวางแผนทำพื้นที่ให้สะอาด ด้วยการลดสิ่งที่ไม่จำเป็นให้เกิดความสมดุล โดยการสำรวจสิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์ที่มีอยู่ ว่าพอดีกับการใช้งานหรือไม่ แยกแยะสิ่งของหากพบว่าไม่จำเป็น ต้องดูว่าใช้ได้หรือไม่ ถ้าสิ่งของสามารถใช้ได้ ให้ส่วนกลางนำไปใช้ ถ้าใช้ไม่ได้ให้ดำเนินการขายหรือดำเนินการกำจัดของเสีย อย่าเสียดาย รวมทั้ง ถ้าเป็นสิ่งของ ระบบงานที่จำเป็นแต่ขาดไป ให้ดำเนินการจัดหาเพิ่มเติมให้พอดี รูปแบบการตรวจสอบ ตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน

โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการปรับปรุงแก้ไข

3.วิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

การดำเนินการจัดการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นโครงการที่ขยายแนวคิด 5 ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้สู่ความยั่งยืน การส่งเสริมแนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ตลิ่งชัน ได้มีการส่งเสริมแนวทางในการบริหารจัดการวัดในด้านสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ก็มีหัวใจสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การออกแบบแผนผังแม่บท และการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อฟื้นฟูความสลับปายะ และความศรัทธาในพื้นที่วัด 2) จัดการสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ และโครงสร้างพื้นฐานของวัด 3) การเรียนรู้ให้วัดและชุมชนได้มีการจัดการพื้นที่ทางสังคม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมเชิงพุทธที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในวัดโดยพัฒนากิจกรรมทางสังคมด้วย ดังนั้นการส่งเสริมให้วัดนั้นเป็นสถานที่ร่มรื่น สวยงาม เหมาะสมกับการเรียนรู้ เป็นพื้นที่แบบอย่างทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ รวมถึงการนำแนวคิด การออกแบบพื้นที่ตามหลักภูมิสถาปัตยกรรมมาใช้ในการพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สลับปายะเป็นอารามที่ร่มรื่น มีความสวยงามตามหลักภูมิสถาปัตยกรรมไทยเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะได้นำไปสู่การเสริมสร้างสุขภาวะทั้งทางด้านกายและจิตใจของสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการงบประมาณ ที่ผู้บริหารทุกๆ องค์การจะต้องมีเพื่อให้การทำงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงาน การบริหารงานขององค์กรหรือการบริหารหน่วยงานสามารถแบ่งออกได้หลายแบบ เช่น การบริหารระบบราชการ ที่ต้องมีการจัดการองค์การมีการลดหลั่นในสายบังคับบัญชา มีกฎเกณฑ์ กำหนดการปฏิบัติงาน มีการกำหนดหน้าที่ตำแหน่ง ตัวบุคคล ผู้ดำรงตำแหน่ง และมีการเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการนำเสนอของพระปลัดบรรจง บุญเพ็ง และ คณะ (2566) ว่า โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข สู่การพัฒนาวัดอย่างยั่งยืน โดยมีหลักการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 6 ด้าน ตามวิสัยทัศน์ “พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน” และตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่มีค่าต่อมวลมนุษยชาติ เพื่อให้มีความมั่นคงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

การบริหารจัดการงานสาธารณูปการ เป็นการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุของวัดในเขตตลิ่งชัน มีการบูรณปฏิสังขรณ์ในเขตพุทธาวาส และสังฆาวาส จัดให้มีการดูแลทำความสะอาดภายในวัดของเขตตลิ่งชัน จะเน้นความสะอาดบริเวณวัดเป็นหลัก เพื่อประชาชนผู้เข้ามาภายในวัดได้มีภูมิทัศน์ที่สบายตา และสำหรับพักผ่อนอย่างสงบ ได้มีการดำเนินการจัดการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และเป็นโครงการที่ขยายแนวคิด 5 ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้สู่ความยั่งยืน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดแก่ประชาชนทั่วไป และได้สร้างกลไกการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมให้มีวินัย สามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี

วิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร รูปแบบการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ของคณะสงฆ์ท้องถิ่น ที่เหมาะสม มีดังนี้ รูปแบบการวางแผนและพัฒนา รูปแบบการลงมือปฏิบัติ รูปแบบการตรวจสอบโครงการรูปแบบการปรับปรุงแก้ไข และประเมินผลตามแผนที่กำหนดไว้ การดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายในการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ดำเนินการจัดทำป้ายชื่อวัด บริหารหน้าวัด และแผนผังวัดให้มีขนาดเหมาะสม ส่งเสริมให้คณะสงฆ์ในเขตท้องถิ่น นำความรู้ความสามารถออกมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น แนวทางการบริหารจัดการงานสาธารณูปการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในเขตท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร มีการวางแผนพัฒนาสาธารณูปการของวัดตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยนำหลักการใช้แนวทาง 5 ส คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างวินัย ให้เห็นความสำคัญของการสะสาง ให้เกิดความสะดวก สะอาด ถูกสุขลักษณะ โดยการกระทำอย่างต่อเนื่องแบบค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังของพระสงฆ์ทำให้ประชาชนเห็นและเกิดความศรัทธา และร่วมพัฒนาวัดผ่านกลไกภาครัฐในชุมชนโดยการขับเคลื่อนโครงการ ประกอบด้วยพระสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถานประกอบการ และภาคประชาชน ร่วมกันพัฒนาวัด ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมั่นคง และยั่งยืนนำไปสู่สังคมที่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง และเป็นคนดีของประเทศในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การดำเนินการจัดการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นโครงการที่ขยายแนวคิด 5 ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างวินัย เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้สู่ความยั่งยืน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดแก่ประชาชนทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนางานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ โดยควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การพุทธนวัตกรรมการบริหารจัดการโครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์เขตท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร ศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *วัดจะมีส่วนรับภาระและจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา. (2545). *คู่มือการพัฒนาวัด อุทยานการศึกษาในวัดลานวัด ลานใจ ลานกีฬา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระปลัดบรรจง บุญเพ็ง, พระมหาสราวุธ แสงสี, พระครูอาทรวิชกิจ (มานะ ชูศิลป์) และ พระครูสิทธิวิชโรสิต (ประสิทธิ์ สมมาบุญ). (2566). โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข สู่การพัฒนาวัดอย่างยั่งยืน. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารศรัทธา*, 6(2), 44-57.
- พระมหาณัฐ สติเวปุลโล และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์. (2565). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยสันติวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยเดิม ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(7), 3130-3142.

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 41). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.
- Tan, C. C., & Damnoen, P. S. (2020). Buddhist Noble Eightfold Path Approach in the Study of Consumer and Organizational Behaviors. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(1), 1–20.